

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ИСПАНСКИ ЕЗИК ЗА VII КЛАС (ПЪРВИ ЧУЖД ЕЗИК)

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Настоящата програма е предназначена за учениците от седми клас на СОУ, които са започнали да изучават първи чужд език във втори клас. Тя ориентира целите на обучението към надграждане и задълбочаване на усвоените знания, развиване и усъвършенстване на формираните умения по чужд език до момента и постигане на Държавните образователни изисквания по първи чужд език в прогимназиалния етап в конкретната им част за седми клас.

Взети са под внимание възрастовите особености на учениците и:

- придобитите от тях знания и умения при изучаването на първи чужд език в периода II–VI клас и на втори чужд език в периода V–VI клас;
- по-високото ниво на възможностите им за осъзнато изучаване на езикови функции и структури;
- създадената нагласа за изучаване на чужд език;
- придобитите комуникативни умения и стратегии на учене от обучението по роден език.

Програмата има отворен характер. Тя дава възможност за творческо приложение от страна на учителя, съобразно интересите, потребностите, мотивацията на учениците и в съответствие с конкретните изисквания на учебния план.

Акцентът на програмата е поставен върху осъществяване на целите, залегнали в Държавните образователни изисквания за учебно съдържание, стимулиране креативността и индивидуалното развитие на учениците, създаване на приятна творческа атмосфера на работа.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПЪРВИ ЧУЖД ЕЗИК В VII КЛАС

Настоящата програма е предвидена да способства за постигането на целите на обучението по първи чужд език в седми клас на общообразователното училище. Тези цели отразяват необходимите приемственост и надграждане на усвоеното от ученика в предходния етап на обучение.

Учебна програма има следните основни цели:

1. ОБЩИ ЦЕЛИ

- Стимулиране на психическата, интелектуалната и творческата активност на учещия.
- Развиване на готовността на ученика за комуникация и работа в екип.
- Възпитаване у ученика на критично мислене, способност за обективна оценка и за реална самооценка.
- Развиване на умения за анализ, обобщение, извличане и трансформиране на ин-

формация от различни източници, формулиране и аргументирано отстояване на собствено мнение.

- Стимулиране стремежа към изучаването на чужд език, развиване на чувство за толерантност при осъзнаване на общото и различното и на готовност за межкултурно общуване.

- Стимулиране интереса на ученика към страните, в които се говори чуждият език и към събиране на информация за тях от различни източници, при което да се търсят межкултурните връзки.

- Създаване на положително отношение към чуждите езици и култури.
- Разширяване и обогатяване на общата и езиковата култура на учещия.

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

- Изграждане на комуникативна компетентност на чуждия език.
- Продължаване на изграждането на умение да се ползват компенсаторни стратегии.
- Разширяване и задълбочаване на знанията и уменията по чуждия език, придобити в предходните класове.

- Овладяване и усъвършенстване на техниките за самостоятелно учене.
- Пренасяне на знания, умения, похвати и стратегии на учене, придобити при овладяване на други учебни дисциплини при учене на чуждия език.

В основата на настоящата учебна програма са заложили следните цели на обучение:

- да продължи на по-високо равнище развитието на комуникативната компетентност на ученика;

- да стимулира учениците да прилагат усвоените знания и формираните умения, търсейки контакт с носители на чуждия език;

- да поощри интереса на учениците към задълбочаване на знанията за присъщите на съответните страни бит и култура, поведенчески модели и ценностна ориентация;

- да затвърди чувството за толерантност към културното многообразие.

Тези цели очертават основните обобщени и интегрални акценти в обучението по първия език и общите насоки на учебния процес. За разлика от това формулировките на очакваните резултати (раздел III) позволяват на тяхна основа да се извършва оценяването на постиженията на ученика.

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (компоненти, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на равнище учебна програма	Очаквани резултати по компоненти	Основни нови понятия (по компоненти)	Контекст и дейности (за цялото ядро и/или за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки
ЯДРО 1: С Л У Ш А Н Е	<p><i>Учениците разбират:</i></p> <p>1. Основната информация от изказвания и ограничени по обем публицистични и художествени текстове с ясна структура и дикция</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентифицират текстовата разновидност • откриват ключовите думи и изрази • определят основната идея • разграничават основните моменти в текста <p>2. В подробности кратки съобщения, разговори, изказвания в пряк контакт и по телефона, на теми от ежедневието</p> <ul style="list-style-type: none"> • свързват сведения и събития • възприемат логическата последователност • прилагат компенсаторни 	<p><i>Учениците трябва да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Очакван резултат 1 <i>разпознават при слушане разнообразни текстови разновидности:</i> съобщения, песни, разговори (и по телефона), приказки, откъси от разкази • Очакван резултат 2 <i>разбират при слушане основни словесни действия</i> за изразяване на: желаня, мнения, отношения, чувства, предложения; описание, характеристика, оценка; предположения, условия (plan presente) • Очакван резултат 3 <i>разбират при слушане информацията от текстове на теми</i> (при възможност ориентирани към испаноезичния свят): училище; любими занимания (туризъм, спорт, пътуване, околна среда; здраве; общуване; пазаруване; традиции и празници; България и светът • Очакван резултат 4 <i>разбират информация, изпълнявайки ролята на слушател:</i> в сферата на масовата информация, в разговор (и по 	<p><i>Учениците овладяват нови граматични понятия:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pretérito perfecto de Subjuntivo • Estilo directo/ indirecto <p><i>Учениците овладяват нови езикови средства за разбиране на:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • opiniones/ propuestas • ideas resumidas • intenciones 	<p><i>На учениците трябва да се даде възможност да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • слушат автентични материали на испански език • работят с разнообразни текстови разновидности от различни информационни източници, аудио и видео материали • прилагат учебно-технически средства • работят индивидуално, по двойки и в групи • прилагат техники и 	<p><i>Учениците прилагат знанията и уменията си за осъществяване на междупредметните връзки по време на целия учебен процес в следните области:</i></p> <p>1. Български език и литература:</p> <ul style="list-style-type: none"> • опора върху придобитите знания и умения по роден език • проблеми на интерференцията • разширяване на социокултурните познания, свързани с национални традиции, обичаи, ценности, изучавани литературни произведения и произтичащите от тях

<p>ЯДРО 2: Ч Е Т Е Н Е</p>	<p>стратегии</p> <ul style="list-style-type: none"> • разбират някои особености на невербалното поведение <p>3. Конкретна информация от кратки съобщения</p> <ul style="list-style-type: none"> • подбират необходимата информация • откриват и свързват значимите елементи <p><i>Учениците разбират:</i></p> <p>1. Основната информация от подходящи за възрастта текстове, написани на стандартен език</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентифицират вида на текста и неговия източник • откриват ключовите думи и изрази 	<p>телефона), частно лице в сферата на свободното време, клиент в сферата на услугите</p> <ul style="list-style-type: none"> • Очакван резултат 5 разбират при слушане лексико-понятни структури за: изразяване на желания, даване на указания; пазаруване, продукти и стоки; здравословно състояние; свободни занимания; връзки и отношения в пространството и времето, повторение, продължителност, развитие; количествени и качествени характеристики • Очакван резултат 6 разбират при слушане функционалните стойности на граматични категории и структури за: организация във времето – глаголни времена: Indicativo/Subjuntivo (plan presente); едновременни и предходни действия; произносителни, интонационни и граматични норми и правила <p><i>Учениците трябва да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Очакван резултат 1 разпознават при четене разнообразни текстови разновидности: • лични и читателски писма, картички, съобщения, рекламни материали, приказки, разкази • Очакван резултат 2 разбират при четене основни словесни действия за изразяване на: желания, мнения, отношения, чувства, предложения; описание, характеристика, оценка; предположения, условия (plan presente) 	<ul style="list-style-type: none"> • relaciones contrastivas • condiciones reales <p><i>Учениците овладяват нови граматични понятия:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pretérito perfecto de Subjuntivo • Estilo directo/ 	<p>стратегии за слушане</p> <p><i>На учениците трябва да се даде възможност да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • четат автентични материали на испански език • работят с разнообразни 	<p>различия и прилики</p> <p>2. Втори чужд език:</p> <ul style="list-style-type: none"> • стратегии на учене • граматически и лексикални съответствия • умения за работа с речник, интернационални думи • социокултурни връзки <p>3. Математика:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сравняване на стойности • логически разсъждения и изводи <p>4. История и цивилизация:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сравняване на факти и събития
--	---	--	--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • определят основната идея • разграничават персонажите – главни герои <p>2. В подробности информацията от кратки текстове (писма, картички, съобщения, приказки, разкази)</p> <ul style="list-style-type: none"> • проследяват в логическа и хронологична последователност събитията • разграничават прилики и отлики • разбират социокултурните особености в различните текстови разновидности <p>3. Конкретната информация в текстове с позната тематика</p> <ul style="list-style-type: none"> • подбират необходимата информация • откриват и свързват значимите елементи 	<ul style="list-style-type: none"> • Очакван резултат 3 <i>разбират при четене</i> информацията от текстове на теми (при възможност ориентирани към испаноезичния свят): училище; любими занимания (туризъм, спорт, хоби); градът и селото; пътуване, околна среда; здраве; общуване; пазаруване; традиции и празници; България и светът • Очакван резултат 4 <i>разбират информация, изпълнявайки ролята на читател</i> в личния живот, в сферата на масовата информация, свободното време и услугите • Очакван резултат 5 <i>разбират при четене лексико-понятийни структури</i> за: изразяване на желания, даване на указания; здравословно състояние; свободни занимания; връзки и отношения в пространството и времето, повторение, продължителност, развитие; количествени и качествени характеристики • Очакван резултат 6 <i>разбират при четене</i> функционалните стойности на граматични категории и структури за: организация във времето – глаголни времена: Indicativo/Subjuntivo (plan presente); едновременни и предходни действия; граматични норми и правила 	<p>indirecto</p> <p><i>Учениците овладяват нови езикови средства за разбиране на:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • opiniones/ propuestas • ideas resumidas • intenciones • relaciones contrastivas condiciones reales 	<p>текстови разновидности от различни информационни източници (списания, вестници, книги, автентични материали)</p> <ul style="list-style-type: none"> • прилагат учебно-технически средства • работят индивидуално, по двойки и в групи • участват в проекти • работят със справочни материали (речници, граматика, енциклопедии) • прилагат техники и стратегии за четене • разпознават социокултурните особености в текстовите разновидности 	<ul style="list-style-type: none"> • обогатяване на информацията за испаноезичния свят • разширяване на информацията за европейска интеграция и международно сътрудничество <p>5. География и икономика:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Европа, Балканите, България • обмен/ разширяване на информацията за испаноезичния свят • околна среда, биосфера • пътувания <p>6. Биология и здравно образование:</p> <ul style="list-style-type: none"> • чрез понятия за
--	---	--	---	---	---

<p>ЯДРО 3: Г О В О Р Е Н Е</p>	<p><i>Учениците водят разговор по теми от ежедневието:</i></p> <p>1. В пряк контакт с един и повече събеседници, познати и непознати</p> <ul style="list-style-type: none"> • обменят информация • разказват случки и събития • изказват намерения и идеи • участват в разговор, като изразяват мнения • подготвят самостоятелни изказвания, в които представят информация <p>2. По телефона</p> <ul style="list-style-type: none"> • търсят/дават информация <p>3. Съобразяват речта си с нормите и правилата на испанския език</p> <ul style="list-style-type: none"> • използват подходящи езикови средства • служат си с произношение и интонация, близки до чуждоезиковите модели • използват речево поведение адекватно на 	<p><i>Учениците трябва да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Очакван резултат 1 <i>водят разговор</i> в пряк контакт и по телефона, обмен, обсъждане на информация • Очакван резултат 2 <i>прилагат при говорене основни словесни действия</i> за изразяване на: желания, мнения, отношения, чувства, предложения; описание, характеристика, оценка; предположения, условия (plan presente) • Очакван резултат 3 <i>говорят по теми</i> (при възможност ориентирани към испаноезичния свят): училище; любими занимания (туризъм, спорт, хоби); градът и селото; пътуване, околна среда; здраве; общуване; пазаруване; традиции и празници; България и светът • Очакван резултат 4 <i>общуват</i>, изпълнявайки ролята на събеседник в разговор (и по телефона), частно лице в сферата на свободното време, клиент в сферата на услугите • Очакван резултат 5 <i>прилагат при говорене лексико-понятийни структури</i> за: изразяване на желания, за получаване на предмети или услуги; здравословно състояние; свободни занимания; връзки и отношения в пространството и времето, повторение, продължителност, развитие; 	<p><i>Учениците овладяват нови граматични понятия:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pretérito perfecto de Subjuntivo • Estilo directo/ indirecto <p><i>Учениците овладяват нови езикови средства за изразяване на:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • opiniones/ propuestas • ideas resumidas • intenciones • relaciones contrastivas • condiciones reales 	<p><i>На учениците трябва да се даде възможност да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • усвояват езика в сътрудничество помежду си и в атмосфера, стимулираща творческите им възможности • работят индивидуално, по двойки и в групи • общуват в ситуации, близки до реалните • общуват адекватно със средствата и по правилата на езика • изразяват собствено мнение • прилагат някои поведенчески модели, присъщи на носителите на езика • съобразяват речта си 	<p>природа, заобикаляща среда, флора, фауна</p> <ul style="list-style-type: none"> • здравно-хигиенни проблеми <p>7. Физика и астрономия:</p> <ul style="list-style-type: none"> • открития, изобретения, известни учени <p>8. Химия и опазване на околната среда:</p> <ul style="list-style-type: none"> • екология <p>9. Музика:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разширяване на познанията в областта на музикалните традиции (Испания, Латинска Америка) • разучаване на песни и танци на испански език
---	--	--	---	---	---

<p>ЯДРО 4: П И С А Н Е</p>	<p>комуникативната ситуация</p> <ul style="list-style-type: none"> • прилагат компенсаторни стратегии за преодоляване на комуникативни проблеми <p><i>Учениците пишат:</i></p> <p>1. Бележки и съобщения</p> <ul style="list-style-type: none"> • пишат кратко лично съобщение <p>2. Лични и читателски писма</p> <ul style="list-style-type: none"> • споделят преживявания • изразяват мнения, предпочитания <p>3. Лични документи</p> <ul style="list-style-type: none"> • попълват формуляри <p>4. Съобразяват писмените изложения с комуникативните си намерения и предполагаемия читател</p>	<p>количествени и качествени характеристики</p> <ul style="list-style-type: none"> • Очакван резултат 6 <i>прилагат при говорене</i> функционалните стойности на граматични категории и структури за: организация във времето – глаголни времена: Indicativo/Subjuntivo (plan presente); едновременни и предходни действия; произносителни, интонационни и граматични норми и правила <p><i>Учениците трябва да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Очакван резултат 1 <i>пишат</i> кратки лични и читателски писма, картички, съобщения, кратка автобиография; попълват формуляри • Очакван резултат 2 <i>прилагат при писане основни словесни действия</i> за изразяване на: желания, мнения, отношения, чувства, предложения; описание, характеристика, оценка; предположения, условия (plan presente) • Очакван резултат 3 <i>пишат по теми</i> (при възможност ориентирани към испаноезичния свят): училище; любими занимания (туризъм, спорт, хоби); градът и селото; пътуване, околна среда; здраве; общуване; пазаруване; традиции и празници; България и светът 	<p><i>Учениците овладяват нови граматични понятия:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pretérito perfecto de Subjuntivo • Estilo directo/indirecto <p><i>Учениците овладяват нови езикови средства за изразяване на:</i></p>	<p>с регистъра на общуване</p> <ul style="list-style-type: none"> • прилагат компенсаторни стратегии за преодоляване на комуникативни проблеми <p><i>На учениците трябва да се даде възможност да:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • водят кореспонденция със свои връстници, носители на езика • работят индивидуално, по двойки и в групи • участват в проекти • работят със справочни материали • съобразяват писмените текстове със социокултурните 	<p>10. Изобразително изкуство:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разширяване на познанията за някои испански художници и техните творби <p>11. Технологии:</p> <ul style="list-style-type: none"> • по възможност дидактическа експлоатация на новите технологии за информация и комуникация <p>12. Физическо възпитание и спорт:</p> <ul style="list-style-type: none"> • спортове, олимпиади, състезания; известни спортисти • възпитание на състезателен дух и чувство за екипност
--	---	--	---	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • използват подходящи за писменото общуване езикови средства • прилагат подходящи текстови и логически връзки • служат си с правопис, пунктуация и графично оформление, които съответстват на чуждоезиковите норми 	<ul style="list-style-type: none"> • Очакван резултат 4 <i>създават текстове</i>, изпълнявайки ролята на адресант, партньор в писменото общуване като частно лице в сферата на свободното време, клиент в сферата на услугите • Очакван резултат 5 <i>прилагат при писане лексико-понятийни структури</i> за изразяване на желания, даване на указания; здравословно състояние; свободни занимания; връзки и отношения в пространството и времето, повторение, продължителност, развитие; количествени и качествени характеристики • Очакван резултат 6 <i>прилагат при писане функционалните стойности на граматични категории и структури</i> за: организация във времето – глаголни времена: Indicativo/Subjuntivo (plan presente); едновременни и предходни действия; правописни, пунктуационни и граматични норми и правила 	<ul style="list-style-type: none"> • opiniones/ propuestas • ideas resumidas • intenciones • relaciones contrastivas • condiciones reales 	<p>характеристики на езика, предназначение то и адресата</p>	
--	--	---	--	--	--

V. СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ ПО ПЪРВИ ЧУЖД ЕЗИК В СЕДМИ КЛАС

Проверката и оценяването на постигнатите резултати е съществен елемент и неделима част от цялостния учебен процес. В обучението по чужд език, учителят наблюдава работата на учениците и осъществява непрекъснат и пряк контрол, като прилага основните методи за **текуща и обобщаваща** проверка. Основни изисквания към оценяването на постиженията са **обективност, валидност и надеждност**. Проверката и оценката на крайните резултати от обучението е подчинена на целите за VII клас, описани в Колона 2 – **Очаквани резултати на ниво учебна програма**. Акцентът следва да се поставя върху **свободата на изказа и постигането на конкретната комуникативна цел**. Допуснатите грешки се коригират добронамерено и с подходящ тон чрез представяне на правилната форма. Желателно е учителят да насочва ученика към самостоятелно откриване и коригиране на грешките и да търси помощта на останалите ученици с цел всички да могат да ги осмислят и отстранят.

Постиженията на учениците се оценяват на **функционално равнище** като формирано **продуктивно и рецептивно речево поведение**, което предполага изградени умения за:

- извличане на информация от устни и писмени текстове
- ясно и точно формулиране на мисълта съобразно изискванията за създаване на текст в устна и писмена форма и в съответствие с езиковите знания и изучената тематика
- адекватно реагиране в конкретните ситуации
- конкретни разсъждения и изказвания по зададена тема, изложени в необходимата последователност
- представяне, по подходящ начин и в достъпна форма, на резултатите от съвместна и/или самостоятелна дейност

- езикова коректност

- прилага не на компенсаторни стратегии.

Особено важно е формите на оценяване да бъдат разнообразни и да оценяват постиженията на учениците при различни дейности:

- работа в часа (с целия клас, в група, самостоятелно)
- изпълнение на домашна работа и поставена задача
- разработване на материали и проекти
- индивидуални прояви и др.

Провежданите периодични проверки и тези на крайните резултати трябва да включват възможно най-пълно усвоеното до момента учебно съдържание и да са насочени към оценяване на постигнатите резултати. В този смисъл, следва да се разчита в по-голяма степен на **функционалните проверки**, (изказвания, беседи, дискусии, създаване на писмен текст, писане на писма, задачи за проверка на разбирането на прочетен или прослушан текст), които са насочени към оценяване на комуникативната компетентност на ученика в контекста на дефинираните цели. Основна причина да се дава приоритет на функционалните тестови задачи и функционалните форми на проверка са конкретно дефинираните в програмата крайни цели на обучение, чиято прагматичност поставя акцента върху оценяване на формираните комуникативни умения на учениците. **Структурните тестови задачи**, които се прилагат в учебната практика, имат безспорно своето значение, без разбира се да бъдат надценявани, тъй като те проверяват и оценяват доколко е усвоено езиковото съдържание, което не е равнозначно на формираните умения за слушане, говорене, четене и писане. Тъй като учебната програма не включва превода като целева дейност и не предвижда задачи за превод, освен като учебно средство, пре-

водът не би следвало да се прилага като форма за проверка и оценяване на постиженията на учениците. Диктовката се прилага като тренировъчно упражнение в процеса на обучението с цел овладяване и усъвършенстване на правописните умения. Тя може да бъде включена и като елемент от проверката, но нейният дял при формиране на крайната оценка ще бъде по-малък в сравнение с елементите, проверяващи комуникативната компетентност на учениците. В задачите за проверка не бива да има подвеждащи елементи, а оценките трябва да бъдат обективни, мотивиращи, добре обосновани, да окуражават и стимулират учениците за по-добри следващи резултати. Препоръчително е учебните комплекти да предлагат задачи за проверка и самооценка на постиженията и примерни варианти на тестове, разработени от авторските колективи.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ ПО ПРИЛАГАНЕТО НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА ПО ПЪРВИ ЧУЖД ЕЗИК В СЕДМИ КЛАС

Обучението по чужд език в прогимназиалния етап надгражда и доразвива постигнатото в обучение по езика до момента и води към по-нататъшно изграждане и усъвършенстване на уменията, като се придържа към конкретно дефинираните цели и очаквани резултати, заложи в разработената учебна програма. Особено важно и от съществено значение е да се осъществява приемственост и преход между отделните нива на обучение по езика. Учебният материал, който е бил обект на внимание до момента, се обобщава и систематизира на едно по-високо равнище, но винаги с прагматична насоченост и без излишна теоретизация.

За реализиране на целите и за постигане на планираната компетентност в обучението се препоръчва прилагането на основните принципи на **комуникативния подход**, утвърдил се по безспорен начин като водещ подход в съвременния етап на развитие на методическата наука. Организацията на учебната дейност следва да отговаря на потребностите на учениците от общуване на езика, с ориентация към приложението му за решаване на конкретни комуникативни проблеми. Мотивиращите дейности предложени от учителя (гледане на подходящ филм, четене на младежки списания, водене на кореспонденция, извличане на информация от интернет и др.) трябва да отговарят на интересите и възрастта на учениците и да бъдат съобразени с нивото на владеене на езика. Работата в класната стая трябва да се организира така, че учениците да бъдат спокойни, да се чувстват комфортно, а атмосферата и създадените условия да доближат максимално учебните дейности и взаимодействието между учениците до реалните ситуации на общуване и модели на поведение.

В обучението по чужд език от съществено значение е уменията на учителя да стимулира и осигури активната дейност на всички ученици, да проявява разбиране по отношение на срещаните трудности и готовност за помощ и подкрепа. Подходящо е на учениците да се възлагат самостоятелни задачи във връзка с изучаваните тематични области и в съответствие с индивидуалните им интереси (търсене, подборане, представяне на материали по темата от интернет, списания, вестници). Това създава чувство за постигнат успех и мотивира за по-нататъшна самостоятелна работа.

Усвояването на знания и изграждането на умения за прилагане на езика в комуникативната практика, предполага стремеж за разбиране на основното в чуждата реч, сравняване с познатото и откриване на новите елементи, осмисляне, усвояване и активна употреба. При подбора и степенуването на задачите (особено когато се ползват чужди учебни системи), трябва да се отчитат трудностите, които българите срещат при изучаване на чуждия език, като се обърне особено внимание на някои структурни и функционални

различия и на конкретни особености и изисквания при изпълнението на някои комуникативни задачи (например модели на поведение при приемане или отклоняване на покана или предложение за съвместна дейност, писане на писмо, автобиография и др.).

Обучението в VII клас се характеризира с тематична организация на учебния материал. Всяка учебно-методическа единица следва да бъде структурирана и разработена по начин съответстващ на значимостта и обема на разглежданата тема. При въвеждане на граматичния материал се следва циклична прогресия, т.е. явлението се представя като лексика в един начален етап, след това се извежда на елементарно равнище, без да се изчерпва и във всяко следващо ниво се доразвива, обогатява и усъвършенства като езикови знания и умения.

Водещи в учебния процес са словесните действия, понятията, тематиката, текстовете разновидности, сферите, ролите и местата на общуване, и тяхната реализация мотивира необходимостта от разкриване на функционалните стойности на езиковите и неезиковите изразни средства. Усвояването на езиковия материал (фонетика, лексика, граматика, словообразователни възможности) се осъществява в съответствие с комуникативните потребности в конкретните ситуации на общуване. Необходимо е да се развива способност за подбор и прилагане, в устна и писмена форма, на езикови знания, отговарящи адекватно на ситуацията и изискванията за разбиране и създаване на текстове.

В процеса на обучение, преподаването и необходимите обяснения се осъществяват предимно на езика. При въвеждане на новата лексика учителят прилага различни методи и похвати – онагледяване, словесно описание, синоними, антоними, езикова догадка в рамките на контекста. Допустима е употребата на родния език в случаите, когато той се явява най-подходящото средство за разкриване съдържанието на думата, израза, фразата, изречението, но не и на цялостен текст. **Текстовете не се превеждат от и на езика.**

Учебното съдържание дава знания за езика, за бита и културата на страните и народите, които го говорят. Страноведската информация, включена в разглежданите теми, се интерпретира в духа на межкултурното обучение, като се правят сравнения с българския бит и култура. Социокултурните аспекти се възприемат като неделима част от обучението и овладяването на езика. Създава се усет към социокултурния контекст и към комуникативния ефект от използваните езикови средства. Учениците формират умения за межкултурно общуване и прилагане на стратегии в общуването. Отдават се предпочитания на автентичните текстове за слушане и четене.

Прилагането на различни методи и похвати за реализиране на програмните цели се определя от конкретните условия на обучение и индивидуалните особености, интереси, желания и потребности на обучаваните. Овладяването на желаната комуникативна компетентност насочва усилията на учениците, от една страна, към продукта на речта – разбиране и съставяне на текстове в съответствие с комуникативните намерения и, от друга, към самия процес на усвояване на знанията и изграждане на уменията, с което се поставят изисквания за овладяване на учебни стратегии, включени в постановката „да се учим как да учим“. Учителят следва целенасочено да стимулира и подпомага стремежа на всеки ученик да открие за себе си най-подходящите начини за усвояване на знания и изграждане на умения. **Автономията на ученика** в процеса на усвояване на чуждия език е равнозначна на способността да взема решения, да поема отговорности, да участва в **интерактивните дейности**, вложени в обучението, самостоятелно да контролира и оценява постигнатите резултати.

Прилагат се утвърдените в практиката социални форми на работа: **по двойки, по групи, индивидуална дейност и фронтално обучение**. Отдава се предпочитание на дидак-

тичните игри, на свободните разговори и на задачите за самостоятелно изразяване в писмена форма. За развитие на рецептивните умения (слухови и четивни) се използват автентични текстове и упражнения за проверка на разбирането.

В случай че училищният учебен план предвижда повече часове (добавени от **ЗИП и/или СИП**), учителят има свобода да разширява езиковите познания на учениците, без обаче да надхвърля предвидения граматически праг, да използва повече допълнителни материали и да дава възможност на учениците да се включват по-често в дейности, съобразно техните интереси и наклонности.

Учителят не бива да се чувства ограничен и задължен да работи само с учебния комплект. Той може и трябва да подхожда творчески, като ползва информация и материали от различни източници.